

ΑΝΑΛΥΣΗ
στα γεγονότα

Του **ΚΩΣΤΑ ΒΕΡΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Σε προηγούμενες εποχές, οσάκις υπήρχε διάσταση ανάμεσα στην πολιτική και στην κοινωνία, η πρώτη εφρόντιζε να προσαρμόζεται στις αντιλήψεις της δεύτερης, προσπαθώντας έτσι να αποσπά κοινωνική συναίνεση για τις επιλογές της. Στην εποχή μας, αντίθετα, η εξουσία και το πολιτικό σύστημα κηρύσσουν αυτόρρακα ότι η ευθυγράμμισή τους με την κοινωνία θα ήταν «ηθικός μισθός», θα αποτελούσε συμβιβασμό με

νομίας στις νέες συνθήκες, αλλά αντίθετα την εξουδετερώνουν όλο και περισσότερο. Ακόμη και το γερμανικό «Σπίγκελ» παραδέχεται ότι η κατάργηση του κατώτατου μισθού δεν έχει βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας, αλλά αντίθετα την έχει επιδεινώσει.

Σε συνθήκες βαθιάς ύφεσης και υψηλής ανεργίας, τίποτα δεν βελτιώνεται και αίτια της αδράνειας δεν είναι οι κοινωνικές αντιστάσεις στις «μεταρρυθμίσεις», αλλά η εξουδετέρωση κάθε ικανότητας προσαρμογής ως άμεση συνέπεια από την εφαρμογή τους. Όσο χαμηλότερο το κόστος εργασίας τόσο βαθύτερη η κατάρρευση της εσωτερικής αγοράς, των επιχειρήσεων και τόσο υψηλότερη η εκτίναξη της ανεργίας. Όταν τα πάντα θα έχουν ευελικτοποιηθεί στα χαρτιά, τότε η κοινωνία θα έχει απολέσει κάθε ικανότητα προσαρμογής στην πράξη.

Το κοινό αίσθημα

«κακές έξεις» της από το παρελθόν, που υποτίθεται ότι θα πρέπει σήμερα να εξαλειφούνται. Αυτόκλητος «σωτήρας» το πολιτικό προσωπικό της εξουσίας, αντί να προσαρμόζεται στην κοινωνία και στους πολίτες, έχει αναλάβει τον πρωτοφανή και δυσβάστακτο ρόλο του «αναμορφωτή» αμφοτέρων, σύμφωνα με ασκήσεις και σχεδιασμούς επί χάρτου. Η πολιτική σήμερα, αντί να εκφράζει την κοινωνία, μονομερώς αποφασίζει ότι η τελευταία είναι «απροσάρμοστη», «συντηρητική και οπισθοδρομική», «δυσανεκτική» στις μεταρρυθμίσεις και καταδύεται σε βαθιά σύγκρουση με αυτήν, αποδεχόμενη ως «αναγκαίο και αναπόφευκτο» τμήμα το υψηλό «πολιτικό κόστος».

Ο «μεταρρυθμιστικός» οίστρος φθάνει σήμερα στο σημείο να παρουσιάζει τη χώρα μας ως την «τελευταία σοβιετική» κοινωνία της Ευρώπης, τη «νοσηρή περιοχή» στην οποία εξακολουθούν να άρχουν οι εχθροί του λαού: το κράτος και, μέσω αυτού, πολιτικά κόμματα και εργατικά σωματεία. Με σημαία την «ευελιξία», αποδομούνται οι κοινωνικές και εργασιακές σχέσεις, ενώ για τις αντιστάσεις στο αποδομικό έργο ενοχοποιούνται οι «συντεχνίες» των εργαζομένων και των συνδικαλιστών τους, η κομματοκρατία, το πελατειακό σύστημα. Ωστόσο, η κατηγορία του «σοβιετισμού» δεν είναι τόσο μοναδική, σε αυτήν δεν εκτίθεται μόνον η χώρα μας, αφού παρόμοιο χαρακτηρισμό οι «μεταρρυθμιστές» αποδίδουν επίσης στη Γαλλία, στην οποία το «μεταρρυθμιστικό έργο» φέρεται να έχει βαρύνει λόγω των κοινωνικών αντιστάσεων.

Ακόμη και στις ΗΠΑ, ο πρόεδρος Ομπάμα εμφανίζεται σήμερα από ακραίους αντιπάλους του ως «Στάλιν» και «Χίτλερ», στο μέτρο που αυξάνει τις δημόσιες δαπάνες για την απασχόληση ανέργων και την κοινωνική ασφάλιση των μέχρι σήμερα ανασφάλιστων. Παρ' όλο που κατά το τελευταίο 12μηνο ο Αμερικανός πρόεδρος αύξησε την απασχόληση με 2,5 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας και συρρίκνωσε το ύψος της ανεργίας σε 6,2% του ενεργού πληθυσμού, εντούτοις το έργο του συνεχίζει να διαβάλλεται από τους αντιπάλους του ως «εύθραστο» και «χωρίς προοπτική».

Στη χώρα μας, ο απολογισμός του «μεταρρυθμιστικού» έργου της τελευταίας 4ετίας επιβεβαιώνει ότι η «ευελικτοποίηση» των κοινωνικών σχέσεων και οι ιδιωτικοποιήσεις δεν βελτιώνουν την ικανότητα προσαρμογής της οικο-

νόσω το κόστος της υποθετικής προσαρμογής επιρρίπτεται στον κόσμο της εργασίας, τόσο περισσότερο ουτοπικό και ανέφικτο θα αποβεί το εγχείρημα. Η απενεργοποίηση των μηχανισμών κοινωνικής ένταξης και ολοκλήρωσης δεν βελτιώνει την ικανότητα προσαρμογής του συνόλου, αλλά αντίθετα την εξουδετερώνει όλο και περισσότερο, στο μέτρο που η αποδόμηση καταργεί τις τοπικές και εθνικές συμπληρωματικότητες.

Οι απολύσεις καθαριστριών του ΥΠΟΙΚ, οι ιδιωτικοποιήσεις δημόσιων και κοινωνικών υπηρεσιών δεν αποτελούν μόνον επί μέρους «κλαδικά» προβλήματα, αλλά θέτουν ζήτημα «κοινού αγαθού» για την εύρυθμη λειτουργία και προσαρμοστικότητα του συνόλου της οικονομίας, της κοινωνίας, της πολιτείας.

Εάν σήμερα οι κυβερνήσεις ανησυχούν από κάτι, αυτό δεν είναι οι επαγγελματικές διεκδικήσεις των εργαζομένων, αλλά κυρίως ότι αυτές λημβάνουν ευρύτερη κοινωνική διάσταση. Δεν ανησυχούν με τις συντεχνίες ούτε με τον κομματισμό, αλλά αντίθετα με την υπέρβαση αυτών και την ένταξή τους σε μέτωπα «παλληλαϊκής» αμφισβήτησης. Το κατεστημένο εύχεται τα εργατικά σωματεία να λειτουργούν «συντεχνιακά» και τα πολιτικά κόμματα να παραμένουν «ταξικά», αφού έτσι εξασφαλίζεται η πολιτική και κοινωνική «τάξη πραγμάτων», δηλαδή η δική του ασυδοσία.

Όμως, όταν τα συντεχνιακά μετεξελίσσονται σε «παλληλαϊκά» και οι ταξικές διεκδικήσεις σε ευρύτερες κοινωνικές, τότε, σε συνθήκες καταστροφής, το ίδιο ανασύρει το φόβο του «ηθικού μισθού». Οι απεργίες και κινητοποιήσεις χαρακτηρίζονται «παράνομες και καταχρηστικές», όχι επειδή είναι συντεχνιακές, αλλά επειδή δεν είναι και έχουν ευρύτερη απήχηση. Η αμφισβήτηση χαρακτηρίζεται «ηθικιστική», όχι επειδή είναι «δημαγωγική», αλλά επειδή δεν περιορίζεται σε μια μόνο τάξη, αφού επεκτείνεται σε περισσότερες και κινδυνεύει να κατακλύσει το σύνολο της πολιτικής σκηνής.

Άραγε υπάρχει ακόμη κάποιος που αμφισβητεί ότι το «αντιηθικιστικό» σύνδρομο αποτελεί ανώτερη μορφή ηθικισμού; Όσο περισσότερο γίνεται λόγος για «συντεχνίες» και «ηθικισμό» τόσο περισσότερο αυτό θα σημαίνει ότι το «κοινό αίσθημα», δηλαδή η ιδεολογική ηγεμονία, ανακτάται από την κοινωνία και τους πολίτες.

kvergo@gmail.com